

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

w Państwa ręce oddajemy specjalny numer kwartalnika „Prawo Nowych Technologii”, poświęcony w całości problematyce prawnej sztucznej inteligencji.

W dniu 2.8.2024 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowano rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2024/1689 pt. „Akt w sprawie sztucznej inteligencji” (Akt w sprawie sztucznej inteligencji, AI Act, rozporządzenie). Stosowanie rozporządzenia rozłożone jest w czasie, pierwsze z przepisów zaczną obowiązywać w 2025 r. Część artykułów zawartych w tym numerze kwartalnika poświęcona jest regulacjom zawartym w AI Act. Akt w sprawie sztucznej inteligencji nie reguluje jednak wszystkich zagadnień prawnych związanych z tworzeniem i korzystaniem z AI. Dotyczy to w szczególności ochrony danych osobowych, praw autorskich, znaków towarowych, wizerunku (czy szerzej – dóbr osobistych), a także odpowiedzialności cywilnoprawnej za szkody wynikłe z korzystania ze sztucznej inteligencji. W pewnych sytuacjach, zastosowanie mogą również znaleźć przepisy ustawy z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, czy nieuczciwych praktykach rynkowych. Te właśnie zagadnienia opisuje druga grupa artykułów, które koncentrują się na analizie przepisów prawnych innych niż Akt w sprawie sztucznej inteligencji.

Jednym z podstawowych celów uchwalenia Aktu w sprawie sztucznej inteligencji było zapewnienie zgodności z prawami podstawowymi w Unii Europejskiej. Jak zauważają w związku z tym Autorzy tekstu wprowadzającego, AI Act należy traktować jako kontynuację wcześniejszych dokumentów publikowanych pod auspicjami Unii Europejskiej, które kładą nacisk na potrzebę zapewnienia zgodności AI z zasadami etycznymi.

Kluczowym elementem AI Act jest definicja systemu sztucznej inteligencji. Zakres stosowania tego aktu prawnego zależy od sposobu rozumienia tego pojęcia. Tymczasem, jak zauważa Autor tekstu poświęconego temu zagadnieniu, przyjęta definicja jest niejasna i sprzeczna z zasadami tworzenia definicji legalnych, co prowadzi do możliwości jej interpretacji na wiele wzajemnie wykluczających się sposobów, a w szczególności do powstawania istotnych trudności w rozróżnieniu pomiędzy systemami AI objętymi przepisami rozporządzenia a innymi systemami informatycznymi.

W trakcie prac nad AI Act podkreślano ryzyko prawne polegające na wystąpieniu potencjalnej niezgodności pomiędzy przepisami rozporządzenia a RODO. Problem ten, na przykładzie przetwarzania danych biometrycznych w celu rozpoznawania emocji, został opisany w jednym z tekstów.

Akt w sprawie sztucznej inteligencji reguluje m.in. zakazy związane ze sztuczną inteligencją, poczynając od zakazu podejmowania pewnych praktyk z wykorzystaniem sztucznej inteligencji, o których mowa w art. 5 AI Act. Autorzy jednego z artykułów wskazują na dwa problemy, które powodują, że są to, ich zdaniem, w większości zakazy pozorne. Po pierwsze, warunkowość oraz nieostrość przepisów ujętych w art. 5 AI Act. Po drugie, zakazy te związane są ściśle z AI-systemami, co dzięki odpowiedniej modyfikacji cech systemów, których zakazy dotyczą, może prowadzić do niestosowania przepisów rozporządzenia.

Jednym z bardziej interesujących i aktualnych problemów prawnych związanych z AI jest ochrona prawa do wizerunku w kontekście zjawiska „cyfrowego wskrzeszania zmarłych” z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Tego typu treści generowane są często bez zgody najbliższych zmarłego, a ponadto mogą naruszać jego dobre imię poprzez osadzenie jego postaci w kontekście niezwiązanym z jego działalnością lub wręcz uwłaczającym mu. Jak podkreśla Autorka, oprócz kwestii regulacyjnych, takich jak obowiązek odpowiedniego oznaczania treści generowanych przez sztuczną inteligencję, przemyślenia wymaga dotychczasowa regulacja ochrony wizerunku, bowiem okazuje się ona niedostosowana do dynamicznego rozwoju technologii i nie zapewnia należytej ochrony wizerunku i dobrego imienia osób zmarłych, jak i należytej równowagi pomiędzy ochroną tych dóbr a społecznie uzasadnionym interesem, np. informacyjnym lub edukacyjnym.

Wykorzystywanie sztucznej inteligencji może bezspornie prowadzić do naruszania praw ochronnych do znaków towarowych, wzrostu liczby podrobionych produktów, czy zmniejszenia znaczenia znaków towarowych w modelach zakupowych opartych na AI, a także rodzić problemy związane z pociągnięciem do odpowiedzialności za naruszenia właścicieli marketplace bazujących na sztucznej inteligencji. W jednym z tekstów, Autorki przedstawiają ryzyka prawne z tym związane.

SPNT

Stowarzyszenie Prawa Nowych Technologii

Partnerem merytorycznym Kwartalnika jest Stowarzyszenie Prawa Nowych Technologii, które zrzesza prawników największych polskich i zagranicznych kancelarii, specjalizujących się w prawie nowych technologii. Celem działania Stowarzyszenia jest upowszechnianie wiedzy na temat regulacji prawnych oraz standardów w zakresie prawa nowych technologii, a także wspieranie działań dostosowujących w tym zakresie polskie prawo do prawa europejskiego i prawa międzynarodowego.

Specyficzną i coraz częściej spotykaną praktyką jest tzw. *AI-washing*. W skrócie oznacza on strategię marketingową używaną przez przedsiębiorstwa w celu wyolbrzymienia zakresu użycia sztucznej inteligencji (AI) we własnych produktach lub twierdzeń zawiązujących wykorzystanie AI przez danego przedsiębiorcę. Problematyka prawna z nimi związana, w tym zakresie potencjalnej możliwości kwalifikowania tego rodzaju działań jako deliktów nieuczciwej konkurencji lub nieuczciwych praktyk rynkowych, jest przedmiotem jednego z artykułów, zawartego w tym numerze kwartalnika.

Sztuczna inteligencja niewątpliwie może mieć pozytywny wpływ na relację *Business-to-consumer* poprzez personalizację, automatyzację i lepsze zrozumienie potrzeb klientów. Kluczowe jest jednak, aby stosowanie AI odbywało się w sposób etyczny, przejrzysty i z poszanowaniem praw konsumentów. W jednym z tekstów przedstawiono w związku z tym instrumenty ochrony konsumenta określone w AI Act.

Przedmiotem kolejnego opracowania jest z kolei zbadanie rosnącego wpływu wykorzystywania narzędzi AI w procesie twórczym na sytuację procesową stron w sprawach o ochronę praw autorskich. Przeanalizowano zarówno sytuację, w której powód domaga się ochrony dzieła powstałego przy udziale narzędzia AI, jak również gdy przedmiotem ochrony w sprawie jest „tradycyjne” dzieło, faktycznie powstałe bez zaangażowania AI. W tekście rozważono, czy rosnące wykorzystywanie narzędzi AI w procesie twórczym utrudni powodowi dochodzenie ochrony i czy rozszerzy wachlarz argumentów dostępnych pozwanemu. Artykuł odpowiada także na pytanie, czy na powodzie ciąży obowiązek dowodzenia „ludzkiego” autorstwa dzieła i w jaki sposób można ten fakt udowodnić.

Odrębną i nieregulowaną AI Act problematyką prawną jest zagadnienie odpowiedzialności cywilnoprawnej podmiotów korzystających ze sztucznej inteligencji. Autorka zwraca uwagę, że stosowanie AI wywołuje kontrowersje prawne nie tylko w obszarze odpowiedzialności deliktowej. Z całą pewnością bowiem, możliwości (obecne i przyszłe) sztucznej inteligencji pozwalają na uczynienie z AI w zasadzie równego człowiekowi kontrahenta, mogącego negocjować i dążyć do jak najkorzystniejszego ukształtowania treści umowy dla dysponenta. Odpowiedzi w związku z tym wymaga pytanie, czy obecne regulacje prawne w zakresie odpowiedzialności kontraktowej, uwzględniają specyfikę funkcjonowania sztucznej inteligencji.

W niniejszym numerze kwartalnika tradycyjnie już również przedstawiono aktualności legislacyjne, regulacyjne i orzecznicze dotyczące różnych obszarów prawa nowych technologii.

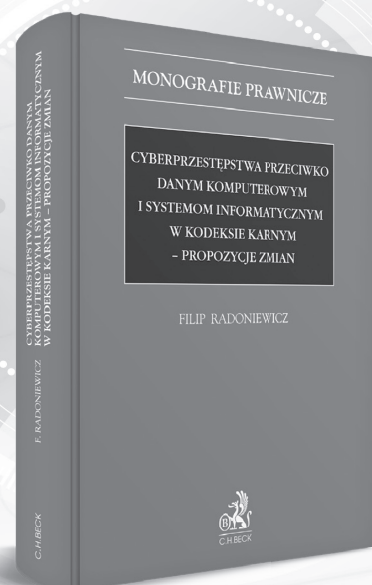
Życząc Państwu dobrej lektury, mamy nadzieję, że zawarte w niniejszym numerze artykuły przyczynią się do lepszego zrozumienia problematyki prawnej sztucznej inteligencji.

dr Aleksandra Auleytnier
Członek Kolegium Redakcyjnego

adw. Xawery Konarski
Redaktor Naczelny

CYBERPRZESTĘPSTWA

Publikacja omawia zagadnienia takie jak m.in. przestępstwo **kradzieży tożsamości**, **cyberterroryzm** czy przestępstwa **przeciwko ochronie informacji**. Zawiera również **propozycję nowelizacji przepisów** typizujących wskazane w książce przestępstwa.

Dowiedz się więcej: ksiegarnia.beck.pl | 81 46 13 300